www.svoboda-news.com

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ЦІНА ЧЕТИРИ ЦЕНТИ — РІК XXX. Число 235. Джерзи Сити, Н. Дж., второк, 10. вересня, 1922.

PRICE THREE CENTS — VOL. XXX. No. 235. Jersey City, N. J., Tuesday, October 10, 1922.

НОВИЙ СТРАЙК ВУГЛЕВИХ МАЙНЕРІВ

БРАВНСВИЛ, Па., 7. жовтня. — Сімсот робітників вуглевих підприємств Даймend Ковл енд Кок Ко. та Де Лид Ковл К. покинули нині роботу, закидаючи підприємствам, що вони продають вугль підприємствам, які наймають неюнійних робітників.

Властителі копалень вугля побоюються, що страйк може поширитися також на другі копальні.

ЗІ СТРАЙКУ ЗЕЛІЗНИЧИХ РОБІТНИКІВ

ФОРТ ВЕРТ, Тексас, 7. жовтня. — Всі інспектори возів, заняті Злученим Товариством Возів, та всі варстатові робітники зелізниці Форт Верт Беат Рейлровд вернули нині до праці, погодившися з підприємцями на основі пляну Джуела.

Обі групи робітників страйкували від 1. липня.

ПОБОЮЮТЬСЯ ПОЖАРІВ ЛІСІВ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

ОЛБАНІ, 7. жовтня. — Побоюючися, що великі пожари лісів в Канаді, викликані небувалою осінною спекою, можуть легко поширитися й на Злучені Держави, комішенери лісового уряду почали заряджувати надзвичайні средства осторожности, щоби приготовитися на випадок таких огнів. Число сторожів в лісах всюди побільшено, накуплено нові пожарні машини та виставлено нові вежі, з яких сторожі оглядають околицю, стережучи огнів.

В північній части східної полоси Злучених Держав великі дими, уносячися з канадійського пожару, не дають лісовим сторожам можности бачити більші простори.

ХОЧУТЬ ЗАБОРОНИТИ СОЦІЯЛІСТАМ СТАВИТИ КАНДИДАТІВ

ГЕЛЕНА, Монтана, 7. жовтня. — Стейтовий Найвисший Суд видав тимчасову судову заборону, якою забороняється стейтовому секретареви стейту поставити соціялістичних кандидатів на лісту при наступаючих осінних виборах.

ВЕЛИКИЙ ОСЯГ ЖІНКИ

МИНЕОЛА, Лонг Айленд, Ню Йорк, 8. жовтня. — Мілен Гетлин, перша женщина, котра пустилася в літаку в подорож через Злучені Держави, приїхала нині о три чверти на шесту годину вечером на федеральне військове летниче поле.

Вона виїхала була зі Сан Франциско дня 5. жовтня і дорогу до побережа Атлянтийського Океану відбула за 27 годин та 11 мінут.

ВЛАСТИТЕЛІ ДОМІВ НЕ МОЖУТЬ ОПРАВДУВАТИСЯ БРАКОМ УГЛЯ

НЮ ЙОРК, 8. жовтня. — Стейтовий адміністратор топлива заявив, що судді не будуть приймати від властителів домів оправдання на жалоби мешканців наймлених домів, що мовляв властителі не могли дістати вугля через брак його на ринку.

ПРОДУКЦІЯ МЯГКОГО ВУГЛЯ ЗМЕНШУЄТЬСЯ

ВАШИНГТОН, 8. жовтня. — Обчислення уряду показують, що добування мягкого вугля за послідний тиждень зменшилося. Воно виносило лишень 9,600,000 тон місто 9,776,000 тон з попереднього тижня.

СКЛИКУЮТЬ РОЗЕМНИЙ СУД

ГЕЙЗЕЛТОН, Па., 7. жовтня. — На день 10. жовтня скликано так звану Роземну Раду Твердого Вугля, котра має на цілі полагодити всі непорозуміння, які виринули межи властителями копалень вугля та робітниками від повороту робітників до праці та які віддано для розглянення Раді.

ВИБУХ В КОПАЛНІ

ЮНІОНТАВН, Па., 7. жовтня. — Хтось підложив набій динаміту під будинки копалні коксу Конесвил, наслідком чого вилетів у воздух будинок для прочищування вугля та будинок для помпования воздуха в копалню.

З огляду на те, що робітники підприємства вийшли на страйк ще 1. цвітня та від того часу до роботи не вертали, бо компанія не зробила з ними угоди, та що вона кілька днів тому взялася чистити копалню, приготовляючися до ведення її страйколомами, поліція підозріває, що за вибух винуватий хтось зі страйкарів або їх вимпатиків. Хто саме, сього поліція покищо не відкрила.

Заряд копалні видав приказ своїм сторожам стріляти острими набоями до кождого, що без уповноваження наближиться до копальняної власности.

ЖЕРТВИ КАНАДІЙСЬКОГО ПОЖАРУ ЛІСІВ

КОБАЛТ, Онтаріо, Канада, 7. жовтня. — Провінціональна поліція, яка перешукувала лісові згарища, найшла досі 48 тіл людий, погорілих підчас недавного пожару лісів.

Втікачів перед огнем зібрано в Кабалт, де їх заратовує Червоний Хрест та другі філянтропійні організації. Уряд провінції зарядив спеціяльне слідство над причинами пожару, шкода від котрого досі виносить вже понад 15 міліонів долярів.

ВЕЛИКА ПОЗИЧКА ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

ВАШИНГТОН, 7. жовтня. — Федеральний департамент (міністерство) скарбу оголосив нині державну позичку в формі боніців на суму 500 міліонів долярів, яка має бути повернена на сплату воєнних довгів.

Довг має бути платний аж в 1953 році.

СУД ВІДКИДАЄ КРОВНУ ПРОБУ

Перед судом в Диксон, Илинойс, ведеться процес, в котрім двох багатих фармерів позивається за посідане расового бугая. І позваний і позовник пробує доказати перед судом, що він є правним властителем расового бика, і оба стараються вивести його від коров в своїм посіданню. На розправу кличуть велику масу свідків на доказ, котра корова родила бугая. Нарешті один суддя, котрий цікавиться справою, запропонував судді, що розбирає справу, зарядити пробу крови коров та бугая і в той спосіб довести подібностю крови, котра корова є матірю процесованча. Суддя, однак, відкинув пропозицію свого товариша, заявляючи, що наука ще не доказала, чи материнство можна доказувати розслідом крови. І свідків кличуть далі.

ВІДКРИЛИ НЕЗНАНУ ДОЛИНУ.

Американських географів здивувала недавно вістка, поширена одним Пелепро, відомим зі своїх мандрівок о Скалистих Горах в західній части Злучених Держав, що мовляв він відкрив незнану досі долину. Назвав він її Схована Долина, бо справді вона має бути схована за великим валом гірських гострих та недоступних верхів, що підносяться в повіті Сіскію в Каліфорнії. Схована так добре, що досі ніхто справді не знав про її істнування. Аж Пелепро, котрий здавна цікавився питанням, що може бути за гірським валом, вдрапувався на найвисші підносячіся валом грунї, і з них при помочи острих далеководів оглядав околицю. Так він і відкрив Схована Долину. На його оцінку має вона яких 300 акрів поверхні, і певно має богато дичини та може богаті поклади мінералів.

Хоч оповіданням подорожного не так дуже географи вірять, все таки на його заклик збирається тепер виправа до Схованої Долини. Приготовляють шнурові драбини, при котрих помочи можнаби спуститися в долину та перейти глибокі пропасти, що відділюють долину від широкого світа.

БАНКИР ПЕРЕД СУДОМ ЗА ПІДМОВУ СУДДІВ

В Бостоні, Месечусетс, замкнено оногді збанкрутований банк Гановер Траст Ко. Справа банкротства перейшла зараз під розгляд великої лави присяжних суддів, котра має розглянути, чи банкротство не має в собі фалшивої кривди, або чи не винуватий хто за нього карно. Тепер суд приказав арештувати двох банкирів збанкрутованого банку: президента Генрика Хмелінського та скарбника Вімема Мекнарі, котрі мали говорити зі свідками та в той спосіб мали старатися не допустити лаву присяжних суддів до належитого виповнювання своїх обовязків. Обох банкирів відставлено до суду, обжаловано за „погорду для суду" й випущено по зложенню 4.000 долярів кавції.

Великий пожар лісів в Канаді.

Ціла північна частина канадійської провінції Онтаріо захоплена великими пожарами лісів. Пожар знищив уже цілий ряд людських осель, положених в лісах, пустив бездомними коло 5.000 людий та зробив шкоди на яких 6 міліонів долярів.

Ратуванне було дуже трудне насліком довготревалої посухи. Аж в пятницю, по тритижневій засуді, впав перший дощ. Він відразу поклав конець пожарови.

Тепер ріжні чоловіколюбні інституції, канадійські та американські, поспішають з допомогою бездомним людям.

СМЕРТЬ НЕОСТОРОЖНОГО ШОФЕРА

В суді Гемонстон, Ню Джерзі, ставав в пятницю на суд за скору їзду Вейн Волтон, 27-літний воєнний герой та прогибійний агент з Глустер кавнті. Суддя присудив йому кари 10 долярів та зробив його уважним, що при слідуючім вимірі кари його присуд буде богато острійший.

Та не прийшлося судді судити необережного їздуна. Сей видно не робив собі нічого з поучення судді, і зараз, по виході зі суду поїхав, як самий знав. В годину опісля він влетів в повнім розгоні в придорожний телеграфічний стовп, розбив авто на шкаматте та погиб на місци.

ПРЕСА НА УГОРСЬКІЙ РУСИ.

Руська преса на Підкарпатській Україні- народнього напряму така: „Свобода" (народньо-христ., вих. 2. р. тижн)., „Руська Нива" (орган руської хліборобської партії, тижн.). „Вперед" (соц.-дем. тижн.), „Село" (орган чеської аграрної партії тижн, виходить в Мукаеві). „Наша Оборона" (орган т-ва інвалідів „Надія", міс.). „Учитель" (орган нар. учительства), „Віночок" (діточа газета) „Благовістник" (релігійна газета).

ЛЕКШЕ ПОЗБУТИСЯ ЖІНКИ НІЖ НАРЕЧЕНОЇ.

Про те, що в Америці лекше позбутись жінки ніж нареченої, свідчить недавній вирок судді Мулена з найвисшого суду в Ню Йорку, котрий дав розвід 70-літньому Джеймсови Риск з його дружиною 40-літньою Фльоренцією.

Джеймс Риск є банкиром. Він має 30,000 долярів річного доходу. Закохавшись у вдові Фльоренції, він обіцяв їй женитись, але скоро опісля вона знелюбилась йому. Він написав був лист до неї, що своє приреченння відкликує але того листа не пустив через почту, бо боявся процесу за недодержання приреченння. Натомісць, роздумавши добре, він оженився з нею, але на другий день по весільній церемонії вніс до суду скаргу о розвід.

„НА ЧУЖИНІ".

З ініціятиви Центрального Українського Комітету в Польщі в скорому часі вийде у Варшаві календар-альманах „На чужині", який освітлює життє української еміграції в Польщі. Крім засадничих статей буде поміщена низка відомостей про культурно-освітну організацію, школи, табори, про церкву, про українські видавництва, бюро праці, про матеріяльне положенне української еміграції, про порядок одержання документів для виїзду за-кордон і т. и. Буде присвячений окремий відділ життю українського студентства. Календар редагує В. Прокопович, в літературну колегію входять А. Саліковський і П. Зайців. Адреса видавництва: Варшава, Aleja Roz, 6, помешк. 9.

HIPPODROME

43d Street & 6th Avenue, New York, N. Y.

НЕДІЛЯ 15-го ЖОВТНЯ, о 3 год. ПО ПОЛУДНИ

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ХОР

Жива симфонічна орхестра під проводом

АЛЕКСАНДРА КОШИЦЯ

ТИКЕТИ від $1.00 до $2.50; льожі $3.00 за крісло і 10% текс.

УКРАЇНЦІ! Не жаліте гроша, витайте свій Хор належито, програма цілком нова, набувайте тикети завчасу, приходіть громадно!

Українці з довколишних місцевостий повинні зложити гроші на тикети одній особі і вислати її до Гіподрому, щоб там закупила для них тикети нараз. Тикети на продаж почавши від понеділка в Гіподром. Сиїшіть скоробо, бо в саму неділю буде запізно, як се було в Carnegie Hall.

АЛІЯНТИ ДАЛІ УСТУПАЮТЬ ТУРЕЦЬКИМ НАЦІОНАЛІСТАМ

ПАРИЖ, 7. жовтня. — В тутешніх урядових кругах заявляють, що на конференції британського міністра закордонних справ лорда Керзона з французьким премієром Пуанкаре прийшло до порозуміння у справі вирішення питання на Близькому Сході.

Оба вони згодились придержуватись далі аліянтської заяви з 23. вересня с. р., якою аліянти обіцяли віддати Туркам Царгород (Константинополь) і східну Тракію по ріку Марицу.

Кромі того вони згодились:

1. — Грецьке війско має сейчас зачати опорожнювати східну Тракію. Порядок тамки мають міжтим удержувати аліянтські війска, які мають віддати до 30 днів сей край під турецьку управу.

2. — На малоазійському боці Дарданелів буде меньша невтральна полоса біля Хапаку, на яку Туркам не вільно буде заходити.

3. — Мирова конференція має зачатись по змозі як найскорше, імовірно в Скутарі або на острові Прінкіпо.

4. — Большевицька Росія не буде допущена до мирової конференції, але може бути допущена на нараду у справі свобідного проїзду Дарданелями.

5. — Всякі спроби турецьких націоналістів перейти Дарданелі або заняти Царгород перед заключенням мирового договору вважати-меться виповідженням війни аліянтам.

Сі постанови аліянтські представники передадуть турецьким делегатам в Мудані, в Малій Азії.

НІМЕЦЬКЕ ЩАСТЕ В НЕЩАСТЮ, ТА АЛІЯНТСЬКЕ НЕЩАСТЕ, В ЩАСТЮ

ЛОНДОН, 7. жовтня. — Звісний англійський економіст сер Роберт Пейш заявив, що се, що Американці накупили 30 міліярдів (білионів) німецьких паперових марок, на яких стратили один міліярд долярів, а аліянти також поважні суми, є виною нещасного версайського мирового договору.

Аліянти, казав він, хотіли знищити Німеччину економічно, а се тепер мститься. Німеччина не мала іншого способу тільки друкувати нові паперові гроші, аби добути покриття на видатки. Вони пустили друкарські машини в рух і здобули гроші від „побідників", аби їм заплатити відшкодоване і дістати хліб на кілька тяжких зим.

Сих гроший, казав Пейш потративші вже не відберуть, а ратунок проти дальших таких несподіванок може бути єдино у зміні версайського мирового договору.

ЗА ПРИЗНАННЄ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО УРЯДУ КАПІТАЛІСТИЧНОЮ ДЕРЖАВОЮ ВЕЛИКІ УСТУПКИ ДЛЯ КАПІТАЛІСТІВ

БЕРЛІН, 7. жовтня. — Большевицький комісар Макс Літвінов веде тут переговори з британськими торговельними знавцями у справі англійсько-російських торговельних зносин.

Літвінов обіцює іменем московського большевицького „уряду" великі уступки, концесії і привілеї англійським капіталістам, якщо вони подбають, аби британське правительство сей „уряд" признало.

РОБІТНИЧІ ЮНІЇ НЕ ПРИЗНАЮТЬ КРІПАЦТВА В РОСІЇ

ВІДЕНЬ, 7. жовтня. — Міжнародний союз робітничих юній на вчерашньому останньому зібранню відкинув внесенне на принятте до союза робітничі юнії із совєтської Росії.

ЗАМІТКА. — Причиною того може бути се, що робітничі юнії в Росії не мають жадної свободи у своїй діяльности і рухах, але є кріпацтвом большевицьких комісарів і мусять безумовно повинуватись їх наказам.

РОБІТНИКИ НЕ ХОТЯТЬ ЗНАТИ БОЛЬШЕВИКІВ

ЛІСБОНА, столиця Португалії, 7. жовтня. — Португальський робітничий конгрес, який тепер відбуває тут свої наради, відкинув предложенне про признанне третього (большевицького) „Інтернаціоналу".

ЛЕОН ТРОЦЬКИЙ ПРИЗНАЄ, ЩО В РОСІЇ НЕМА СВОБОДИ СЛОВА, А Є КАПІТАЛІСТИ

МОСКВА, столиця Московщини, 7. жовтня. — Міністер большевицької війни, Леон Троцький заявив, що тепер російська „червона армія" виносить 800,000 людий.

Вона, казав він, стоїть на сторожі большевизму, і вона не позволить на свободу слова в Росії, поки там будуть капіталісти (чому-ж большевики деклямують, що в Росії нема капіталістів, а є свобода слова).

ПАПА РИМСЬКИЙ ПРОТИ ВІЙНИ

РИМ, столиця Італії, 7. жовтня. — Папа римський Пій XI вислав через свого секретаря, кардинала Ґаспарі, телеграми до Мустафи Кемала паші і до грецького короля Юрія, в яких апелює до них, аби ужили всіх способів, щоб не допустити до віднови грецько-турецької війни.

ГРЕЦЬКІ БАНКИ ПОЗИЧАЮТЬ ГРОШІ НА ВІЙНУ

ЛОНДОН, 7. жовтня. — Грецькі національні банки позичили новому грецькому правительству 250 міліонів драхм, які мають бути вжиті виключно на потреби армії.

КАЖЕ, ЩО ГРЕКИ КИНУТЬ ТРАКІЮ ЛИШЕ ПІД ПРИМУСОМ

АТЕНИ, столиця Греції, 7. жовтня. — Провідник грецького революційного комітету, полковник Стілянос Гонатас, заявив, що Греки не кинуть добровільно Тракії, але як аліянти змусять їх до того, так уступлять, бо вони не вспіли воювати великих держав.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Comqittee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents the copy.
ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Ва кожну зміну адреси платяться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

РОБІТНИКАМ НА 5 ЛІТ, КАПІТАЛІСТАМ НА 99 ЛІТ.

З Москви прийшла отся депеша:

МОСКВА, столиця Московщини, 7. жовтня. — Ленін не хоче підписати умови, яку заключив большевицький комісар Леонід Крассін з англійською Російсько-Азійською Компанією, якою привертається їй давні права і привілеї на дальших 99 літ.

Він домагається, аби в умові пороблено деякі зміни.

Большевики казали, що відбирають фабрики від капіталістів і дають робітникам. І дали РОБІТНИКАМ... НА ПЯТЬ ЛІТ, а тепер наново віддають КАПІТАЛІСТАМ НА 99 ЛІТ.

Се є большевицький комунізм.

5 літ були фабрики „робітничі" для бизнесу комісарів, а тепер ідуть в руки капіталістів, безперечно також для бизнесу комісарів, не робітників.

Для робітників комісари все мали... красні... слова...

КАРТА ГАЛИЧИНИ З РОКУ 1775.

Переді мною перша географічна карта, яку зготовлено 1775 року по прилученню нашої країни до Австрії.

Зроблена вона за дозволом „Його цісарського Величества" (Cum Privilegio Caes. Majestatis), отже — урядова.

Друкована на добрім, черпанім папері, з витисненими берегами, не літографована, тільки рита на сталі і ручно кольорована. В горі на право гарно стилізована латинська надпись і герб краю, а в долині на ліво символічна вінета, якими тоді залюбки прикрашувано географічні карти.

Герб до пізнішого, урядового гербу Галичини неподібний. Це щит, переділений на двоє, з королівською короною в горі. На правій половині щита двоременний хрест, застромлений у холм (в горбок). Ліва половина має ясне поле в долині, а над тим полем чергуються чотири темні і чотири ясні ленти. На право і на ліво герб прибраний прапорами. На право прапори польські, на ліво українські, а саме: Сандомір, Краків, Затор і Освєнцім на право, і: Перемишль, Белз, Галич та Червона Русь на ліво. (Повинно бути на відворот).

На кожнім прапорі герб його землі.

Герб Перемишля двоголовий орел. Голови получені короною, ноги орла випрямлені, але без скиптра і без меча.

Герб Белза — лев з короною і з крилами (!). Лев звернений на ліво, передні ноги зняв у гору, але скали нема.

Герб Галича, — чорна галка з короною на голові.

ГЕРБ ЧЕРВОНОЇ РУСИ — ЛЕВ, ЗВЕРНЕНИЙ У ЛІВО, СПИНАЄТЬСЯ НА СКАЛУ.

З того видно, що говорення, ніби цей герб придуманий Агенором Голуховским, — брехня, одна з тих, котрими нас наші вороги хочуть осмішити й позбавити всяких традицій.

Вінета під картою, як сказано, символічна. Представляє вона групу дуже гарно вирисуваних дерев над рікою, чи над ставом, а за ними вперспективі руїни старого міста й замку. Ніби хотів автор сказати, що Галичина має землю, воду, ліси і руїни колишньої слави.

На ліво від вінети пояснення картографічних знаків і географічні виміри, обчислені на географічні милі (15 географічних миль на оден ступень).

Довжина географічна подана „від першого меридіяна, котрий лежить від Парижа о 20° на схід."

Цілий край поділений на дві частині, західна — польська і східна — українська.

Польська помальована синьо-зеленавою, а українська жовто-золотавою краскою, обі наближаються до наших державних красок, синьої і жовтої. Отже й легенда, немов синьо-жовту краску, як національну відзнаку придумано що лиш 1848 року, це теж така брехня як і зі львом. Навпаки видно, що картограф у Відни, чи в Нірнберзі, де роблено карту 1775 року мав якусь історичну, певну підставу, з котрою мусів числитися.

Західна частина Галичини в порівнанню зі східною дуже мала; яка ¼ цілої території.

Вона називається — Polonia Minor, себто Малопольска, А СХІДНА МАЄ НАДПИСЬ ВЕЛИКИМИ БУКВАМИ ВІД ЗАХІДНОЇ ДО САМОЇ СХІДНОЇ ГРАНИЦІ: RUSSIA RUBRA, СЕБТО РУСЬ ЧЕРВОНА.

Якоїсь „східної Малопольски" навіть сліду нема!

Північні та східні границі Галичини на карті з 1775 року значно ріжняться від тих, що були перед війною і які осталися після Варшавського та Рижського договору.

Але для нас цікава західна границя, себто лінія, яку австрійське правительство потягнуло 1775 року між Поляками й Українцями в Галичині.

Вона іде так: починаючи трохи на захід від Щирович прямує до Ясла, а звідси до Кросна, але так що Кросно лежить ціле на нашім боці. Від Кросна вигинається ще трохи на захід і скручує до Ряшова, а з Ряшова попри Глоґів, Погвіздів, Шаржів, Улянів біжить на північ до Хобудова, недалеко Янова, котрий лежить уже поза Галичиною.

Така границя, хоч кривдила нашу Лемківщину, але всеж таки була богато справедливійша від пізнійших, а про тую, котрою нас тепер хочуть ущасливити, не може бути й мови.

Гадаю, що не від речі пригадати тую карту Галичини з 1775 року, зроблену Cum Privilegio Sac. Caes. Majestatis.

Богдан Лепкий.

З ДАЛЕКИХ БЕРЕГІВ.

(Розмови з видатнійшими українськими діячами в Европі спеціяльно для „Свободи").

(Докінчення).

VII. ВЯЧЕСЛАВ ЛИПИНСЬКИЙ.

Першою й необхідною умовою для перемоги всякої демократії було те, що побіч кляси міщансько-хліборобської, на якій спираються монархії, повставала, завдяки збогаченню нації, кляса фінансового та промислового міщанства, яку принято нині називати буржуазією. Невдоволена з тих обмежень, що на неї накладала монархія, ота фінансова й промислова буржуазія, бажаючи повної свободи для своєї фінансової та промислової діяльности, першою завжди виступала проти монархії. Вона-ж завжди служить опорою всякої спроби до кратично-республиканського ладу, за якого замісць одного короля в державі, що обмежує своєю владою і оту буржуазію, і народ, появляється побіч народа, увільненого від одного короля, багато свободолюбивих і нічим вже необмежених „королів" — вугля, нафти, бавовни, пшениці, долярів тощо.

Врешті влада демократії приходила тільки в країнах дуже багатих, де, завдяки високій матеріяльній культурі, множество людей не потрібувало займатись матеріяльною продуктивною працею (хліборобством, промислом і т. и.), а могло віддавати ввесь свій час т. зв. вільним професіям і політиці. Побіч фінансової та промислової буржуазії ота матеріяльно непродукуюча і проживаюча з політики інтелігенція є другою клясою, без якої не може бути демократії. Незадоволена так саме, як і буржуазия, з монархії, що обмежувала її владу й не давала, на її думку, свобідно виявлятись її високим політичним та духовним прикметам, вона служила завжди політичним посередником між буржуазією та народом і завжди підбурювала нарід за свободу проти старих „панів" і проти монарха — розуміється там, де ця свобода була обмежена й де вона не повставала зразу так, як це сталося виїмково в Північно-Американських Злуч. Державах.

Тільки при отсих умовах: 1) істнуванні національного державного апарату і армії, сотворених попередніми монархіями, 2) при сильній та національно свідомій фінансовій та промисловій буржуазній кляси і 3) при великім числі живучої з політики інтелігенції — можуть повстати народні демократичні республики. Як відомо, влада в цих республиках належить теоретично „суверенному народови", але що народ, занятий матеріяльним трудом, не має змоги сам виконувати свою владу, то виконуванне цеї влади він доручає вибраній ним до парляментів інтелігенції, яка править республиками теретично іменем народу, але фактично в залежности від реальної влади матеріяльно найсильнійшої буржуазії й під захистом сторожчої поза „народною політикою", так званої в демократіях „аполітичної", поліції та армії.

Щоб збудувати на Україне отаку народню республику, ми маємо тільки жменю політичної інтелігенції, а не маємо ані своєї національної буржуазії, ані свого національного державного апарату і армії, ані народ наш, як показала перемога большевиків, не дуже ласий на демократичну свободу. Досвід же відомої минувшини, а не невідомої будучнини, вчить, що коли якась демократія є репрезентована виключно інтелігенцією, хоча-б навіть такою ідейною, без порівнання сильнійшою то на цілі століття старшою від інтелігенції української, як інтелігенція ірляндська, то така інтелігенція виявляє незвичайну енергію тільки проти своїх ворогів, коли можна так висловитися, з правого боку. Вона завзято бореться з місцевими „чужинцями" й легко може, як знаємо з власного досвіду, зруйнувати, як „замало демократичну", свою власну державу. Але проти ворогів з лівого боку (як, напр., наша інтелігенція проти російських большевиків, або інтелігенція ірляндська проти власних максималістів) влада такої демократичної інтелігенції, позбавленої реальної опори в своїй власній фінансовій та промисловій буржуазії і в своїй недемократичній та аполітичній поліції та армії — безсила.

На підставі вище сказаного, ідеал нашої демократії: українську народню республику — я вважаю утопією, а демократичний метод організовання нації, опертий на цій утопії, вважаю для нації нашої незвичайно шкідливим. Бо утопічний в теорії, він на практиці, як це завжди в таких випадках буває, веде як раз до протилежних наслідків. Замісць визволення України він приносить нам чимраз гірше й небезпечнійше поневолення. Позбавлена валсної реальної сили до боротьби з большевицькою окупацією, українська демократія мусить шукати такої сили зовні. А що одинокою такою зовнішньою силою є Польща, то ціла діяльність української республиканської демократії мусить довести як не до простого побільшення Польщи коштом України, то в найкращім разі до сотворення під протекторатом Польщи такої української народної республики, в якій буде відбуватись самовизрізуванне ріжних претендуючих на владу отаманів і яка стане таким самим нещастем для своїх горожан, якими являються всі такого роду, породжені сторонніми силами і внутрі безсилі, мексиканського чи болівійського типу демократичні республики.

Єдина наша реальна державно і національно творча сила — це, при сучасних наших економічних умовах, наша хліборобська кляса. Вона володіє необхідною для всякої влади матеріяльною силою — землею — й може виділити з себе національний державний апарат і національну армію. Але для цього їй треба внутрішньої єдности та організації. Зорганізувати й внутрі обєднати цю клясу не можна, поділивши її, як це робить наша демократія, зразу на „панів" і „народ", а потім поділивши „народ" на ріжні взаємно себе побоюючі демократичні політичні партії. Тільки один монархічний провід і одна монархічна влада зможе дати внутрішню єдність і організацію українським хліборобам, зможе обєднати в одну національну клясу їх більш активні, змосковщені та спольщені, й більш пасивні українські частини, як це вже було почалось за Гетьманщини, коли в „Союзах хліборобів" стала обєднуватись з українським селянством наша змосковщена та спольщена українська хліборобська шляхта.

Але крім хліборобів є на Україні инші кляси, є робітники, промисловці, ремісники, інтелігенти. Всі вони також незорганізовані і внутрі розєднані, всі вони поділені внутрі на більш активні, й тому вже здеталізовані, й на більш пасивні, а тому заховавші ще свою мову й національність частини. Кожда з цих кляс мусить за прикладом найсильнійшої хліборобської кляси внутрі обєднатись і зорганізуватись, що можливо тільки тоді, коли ці кляси не будуть розбиті демократією на демократичні „українські" та „неукраїнські" партії. Врешті всі ці кляси разом, щоб оборонити свою територію, свою державу, від чужих націй та чужих держав, мусять во імя всеклясових потреб цілої нації та цілої держави обмежити свої клясові свободи, свої егоїстичні клясові інстинкти. Але таке обмеженне є неможливе ані за демократичної республики, ані за диктаторського большевицького чи бюрократично-царського самодержавя, за яких свобода найдужчого нічим і ніким не є обмежена. Тільки клясова правова монархія, яка спирається на всі кляси й персоніфікує в одній династії для всіх кляс однаково обовязуючу, з покоління на покоління переходячу, а тому сталу й незмінну, традиційну, єдину, національну й державну владу, — тільки така монархія є в силі, як навчає історія, обмежити ріжні клясові диктатури та клясові апетити й обєднати всі кляси в одну націю та в одну державу, обмеживши свободу кожої з них відповідно до потреб цілої нації та цілої держави.

Ось чому ми, організовані українські хлібороби, хочемо для України нашого національного, традиційного, правового монархічного Гетьманства, відновленого в 1918 р. відродженою після вікового сну, найсильнійшою в нашій нації українською хліборобською клясою. Розуміється, в цім першім періоді Гетьманства було багато хиб і помилок, випливаючих з нашої неліґотованости, з нашої тоді ще дуже великої внутрішної організаційної слабости, з нашої ще дуже слабкої клясової диференціяції. Грядуче Гетьманство мусить приняти новочасні форми Української Трудової Монархії, опертої на реальній силі й на (оформлеим сама займе Правобічну Україну. У випадку другім, поскільки ми до того часу не відбудуємо нашого Гетьманства, перед нами — повторенне історії й знов на цілі десятки літ безнайна оборона нашої національної одкремішности в межах опертої на наших же власних державно-творчих силах російської монархії.

Тільки обєднанне всіх національних сил для відновлення Гетьманства; тільки установленне своєї Монархії в часі, поки не сконсолідується монархія російська; і тільки політика, що йде по лінії оборони Сходу Европи перед його експльоатацією Заходом, — тільки це може вратувати нашу націю від другої, ще страшнійшої ніж Мазепинська, руїни. У всякім разі сила наша в нас самих. І тільки від її відповідної організації, від її консервовання та збільшування, а не поступового розпорошування та зменшування, залежить наша доля й залежно від нас внутрішня відпорність супроти незалежних від нас і нам невідомих впливів чужих сторонніх сил у нашій будучнині.

Берлін, 20. вересня.

Радянин.

ВІДНОВЛЕННЄ ЛЬВІВСЬКОЇ „СВОБОДИ".

Дня 15. с. м. почав у Львові виходити на ново популярний тижневик „Свобода". Черговий рік видання сеї старої української політичної, просвітної і господарської часописи для селян XXIV-ий. Редактором є відомий публіцист і секретар Народнього Комітету п. Михайло Струтинський. Ціни передплати такі: в краю чвертьрічно 1000 мп., у Німеччині 200 м. нім., у Чехословаччині 30 к. ч., в Австрії 3000 к. а. Поодиноке число коштує 80 мп. Адреса Редакції й Адміністрації: Львів, Ринок 10.

З ВЕРШИН І НИЗИН

збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Звяле листє" й „Великі шоковини". У біографічнім нарисі Івана Франка (нап. Василь Верниволя) є 14 ілюстрацій. Брошурована $2.75, в полотняній оправі $3.40.

Замовлення посилайте на адресу: "SVOBODA".

83 Grand Street. Jersey City. N. J.

РАНА НА ОРГАНІЗМІ ЕВРОПИ.

Англійський журнал „Реконстрокшен", орган відомого економіста Кайнса присвячений справі економічної відбудови Европи, пише про Східну Галичину осьцо:

Положенне у Східній Галичині стає щораз грізнійше. Поляки, мимо того, що вони є тільки мандатарями алянтів, трактують ту країну так немовби вона була польською провінцією.

Українські патріоти живуть на вигнанню, но найбільшій части у Відні. Вони мали надію, що з приводу генуенської конференції головні алянтські держави приступлять до остаточного вирішення галицького питання, яке осталось отворенним після договору в Севр. Одначе Поляки при допомозі Франції перешкодили видвигненню тої справи.

Тимчасом щораз більші поступи робить польська кольонізація. Місце українських селян займають польські кольоністи. В той спосіб Поляки сподіваються випередити рішенне алянтських держав, польонізуючи вже наперед Галичину. Колиб до того Польща спрбувала рекрутувати жовнірів у Східній Галичині, то певно прийшло би до повстання населення. Східна Галичина, таксамо як Македонія, є розятреною раною на організмі Европи і новий польський премієр проф. Новак, з покликання бактеріольоґ, силкується усунути небезпеку прокази.

НОВИЙ АНГЛІЙСЬКИЙ ПОЛИЧНИК ДЛЯ ПОЛЬЩІ.

Дня 7-го вересня прибула до Данцигу англійська ескадра під проводом контрадмірала.

На кілька днів передтим англійський посол у Варшаві повідомив про се польське правительство в спосіб дуже формальний: тоді і тоді приїзджає на відвідини до Данцигу англійська воєнна ескадра.

Принявши до відома, що навіть найменьший воєнний кружляк не приїзджає до пристані другої держави без запрошення даної держави — стало польському правительству дивно, яким чином ціла англійська ескадра приїзджає до Данцигу, коли правительство Польщі не висилало в тій справі жадного запрошення... Прецінь приїзд ескадри одної держави до пристані другої держави се майже тесаме, що приїзд одного володітеля в гостину до другого, а кождий знає, що такі відвідини не відбуваються без сердечних запросин, і що вони мають незвичайно високе політичне значінне.

Коли воєнна фльота одної держави іде до пристані другої держави на запрошенне другої, то се означає сердечні зносини обох держав; колиж та фльота приїзджає без запрошення, то —видно діло — річ мається инакше... І правлячі круги Польщі заявили потихо між собою, що візита англійської ескадри в Данцигу є з точки польського погляду непрашена!...

Коли між Поляками йшла горяча дискусія на сю тему, англійська ескадра зближалась до берегів Данцигу... Поляки, побачивши, що їх дискусії нінащо не придадуться і хотячи якимсь чином виминути сей прикрий для них випадок, приняли звідомленне англійського посла до відома і почали приготовлятись до урядового приняття англійської ескадри... Та несподівано, ненадійно — приголомшена Варшава дістала ще сильнійший поличник. Високий Комісар Данцигу, генерал Геккінґ, котрого на се становище іменувала Ліґа Народів, заявив, що „польське правительство не має права офіціяльно витати англійську ескадру, бо ескадра приїзджає у відвідини не до Польщі, але до Вільного Міста Данцигу".

Такою відповіддю польська публична опінія затривожилась. „Витворюється небувала ситуація — пише „Нова Реформа". — Англійська ескадра прибуває до гирла Висли, ріки що правда версайським договором знеутралізованої, але безсумнівно польської від жерела аж до гирла. Ся ескадра перепливає води, що находяться в границях також безсумнівно польської суверенности, прибуває врешті до берегів Данцигу, які після тогож трактату находяться під польською суверенністю, чого виразом є передусім застережене Польщі право заграничної репрезентації Данцигу. Відвідини чужої ескадри є справою понад всякий сумнів заграничною. Яко така належить вона понад всякий сумнів до компетенції Польщі. Хто як хто, а власне Польща є управнена витати чужих гостей на водах Данцигу. А тимчасом представник Ліґи Народів і муж довіря Англії в одній особі — Високий Комісар Данцигу заявляє, що Польща не має в сій справі жадного голосу".

Польська преса, хоч заалярмована сею справою, стверджує лише факт, але здержується від всяких хоментарів в сторону Англії. Всі однак бють в один голос, що новий случай — се один з многих англійських поличників для претенсій Польщі, який також вказує, що Англія заняла рішучо вороже становище супроти Польщі і не знати, яким чином се становище змінити.

Польська жаба надулась під натхненнєм Франції, але вона безсумнівно трісне від англійського настолочення... Чим скорше трісне, тим меньше буде смороду.

ПРИТЧА ПРО РІВНОВАГУ.

Був собі раз цар могутній,
Мав гурток дружину путній,
Іще й настрій щомінутний.

Коли доля їм щастила,
Втіхи в хату напустила,
Край усміхом навістила —

То без суму і зневіри
Всі гуляли під гук ліри
І не знали краю й міри.

А як доля іскриваться,
Косим оком подивиться,
Горе втісі спротивиться —

О, тоді по їх звичаю
Не було кінця і краю
Смуткові, плачу й одчаю.

Отже раз в такій годині
Дід, що просить милостині,
У царя був у гостині.

Раз прийшов, там танці, крики,
Регіт, скоки і музики,
Мов безумних дім великий.

Всі вертяться, плещуть, скачуть,
Мов ворони в турті крачуть,
Діда мов зовсім не бачуть.

Дід постояв остовпілий.
„Чи ви всі тут попапіли?
Розходились, аж попріли!"

Дід склонивсь: „Мир цьому дому!
Я прийду собі потому".
І пришов у дні шостому.

Бачить: всі немов отруті,
Мов терпіли муки люті,
Охляли у дивній скруті.

Цар сам мов прибитий ходить,
Мов на погребі заводить,
Смутки сіє, сльози родить.

Дід аж крикнув: „О, на Бога!
Що тут за печаль премнога?
Що за плач? Яка трівога?"

Цар лиш хлипа: „Горе, горе!
Всіх нас лихо переборе!
Всіх хвиле розпуки море!"

„Що за горе?" — дід питає,
Та ніхто гаразд не знає —
Плачуть всі, то й він ридає.

Може дід: „Вельможний царю,
Дам вам раду на цю чвару —
Не цурайтесь мого дару.

Ось вам перстень — не коштовний,
З бронзи литий, не густовний,
Але він розрадн повний.

В добрій чи лихій планеті
Завше майте на прикметі
Напис на його сигнеті".

Цар: „Якоїж хочеш плати?
Бож не слід, щоб цар багатий
Мав від діда дар приймати".

Дід: „Візьми, ласкавий пане!
Не тобі за скарби стане.
А мені це зовсім тане".

Дід вклонивсь і вийшов з хати,
Цар же напис став читати
І безмірно реготати:

„Що бувало, те минеться,
Що не було, ще станеться,
А що єсть, усе минеться".

„От то мудрість!" — закричали,
І з царем всі реготали, —
„Мож це все й без діда знали".

Та подумавши по хвилі
Разом очі всі спустили
І носами покрутили.

Цар же, як прийшла турбота,
Або радість і охота,
Не рвавсь, мов сліпий до плота.

Лиш на дідів перстінь пляне
Тай згадає: „Добро й погане,
Все минеться й знов настане".

І де гнів був і невдага,
Пристрасть, лютість, лика спрага,
Там приходить рівновага.

Іван Франко.

HIPPODROME
43rd STREET and 6th AVENUE
ЛІПШІ ЧАСИ найбільша вистава в світі
Богато українських артистів
Два рази денно: 2.30 і 8.30
Ціни: 50 цент. до $1.50

French Line
ПССПШНА ІЗДА НА З УКРАЇНИ
Rochambeau ..... Oct. 19
La Savoie ..... Oct. 21
La Bourdonnais ..... Oct. 26
Lafayette ..... Oct. 28
Знамениті виголи—кабіни на два чотири і шість людий — умивальні і вода в кождій кабіні. Їдальня, кімнати для курців, бара, голярня, отверті накриті покладі, славна французька кухня, вино і пиво даром при столі, музика, танці. Переводчик на кораблі.
Спеціяльний корабель S.S.Pologne получуєся з S.S. Paris в Гавре і бере пасажирів до Любани. Французьке візо не потрібне на американських і українських пашпортах.
По всі дальші інформації голоситься до місцевого Французької Лінії агента або офісу компанії
110 E. 42nd St., NEW YORK CITY

ПО ТОЙ БІК ДОБРА І ЗЛА.

(Спомини з побуту на „радянській" Україні).

ЖИДИ І УКРАЇНА.

Жиди в був. Росії. — Жиди проти У. Н. Р. — Недостача притягаючої сили. — Інтернаціонал й інтернаціональна нація. — Перспектива в майбутне. — Ленін і Україна.

Жидівське питання на Україні належить до найтруднійших. Московську меншість перевисшують Жиди не тільки числом, але ще більше культурою й почуттям расової солідарности. Бібліотечки інтелігентних жидівських родин складаються переважно з російських книжок. І дивне диво: царизм так страшно переслідував Жидів, не давав їм ні життя ні ходу поза славетною рисою осілости, влаштовував на пів урядові погроми, а Жиди мимо всього тілом і душею прилягли до Росії. Навіть у родині, не тільки в товаристві й на вулиці, вживають вони московської балачки. На скільки цього вимагає їхній життєвий нітерес і торговельні згляди є вони всеросійськими патріотами. Росія дорога їм не як національна держава, але як одноцільний терен експльоатації. Для того виступають вони завзято проти всяких національних сепаратизмів.

Здавалось би, що царизм зведе до купи Українців і Жидів. Адже одні й другі були страшно пригноблені, безправні, здані на жир русифікації. Одні й другі боролися за своє визволення і всеж не знайшли спільної мови і спільних стежок.

Як тільки настала УНР. і Центральна Рада, Жиди масою станули в опозиції. На позір небувале явище, що вони не стали на бік державної української нації. Головна причина лежить у слабости тої державности. УНР. аж лізла зі шкури, щоби при помочі культурно-персональної автономії забезпечити права національних меншостей, заки ще права більшости були як слід забезпечені. Ніде й ніколи сильний не тягнеться до слабого! А сильні культурно й організаційно були на Україні якраз національні меншости. Історичне співжиття українського і жидівського народу повне ворожнечі. Найбільший твір української літератури „Гайдамаки" мало симпатичні Жидам, а „Мойсея" ще досі не знають. Статті Немо у полтавськім „Рідним Краю" „Чим шкодливі нам Жиди?" — також неприємно їм було читати. Факт, що український уряд не мав змоги спинити жидівські погроми, — страшенно зашкодив нашій справі. Відома річ, що публична опінія Европи й Америки в немалій мірі є під кермою Жидів. Український елемент із слабим державним почуттям досі не притягав Жидів. Наюцінніший здобуток української культури, пісня мало впливає на практичного жидівського духа. Цікава дрібниця: один Жид — інтелігент сказав мені, що з усіх українських пісень найбільше подобається „Заповіт", розуміється! з його протяжною, безсилою мельодією і похоронним мотивом!

І так українство, за виїмком Галичини, почасти Буковина, досі не мало притягаючої сили на Жидів: ледви одиниці оцілювалися. Кольосальний організаційний талант Троцького, що є родом з України й колись писав по українськи, пропав для України. Він служить тепер чужій справі, а з ним багато инших українських Жидів.

А справа стоїть доволі ясно: без допомого численного, рухливого, інтелігентного і впливового жидівського елементу нам не збудувати України! Слабістю, нарікання й сумовитими піснями ні їх, ні взагалі нікого не притягнемо. А Жиди на Великій Україні тепер не хочуть українізуватися і це найкраще доказує фуктивність української радянської республіки. Жиди все ще вважають українську мову „мужичою" і вперто ігнорують здобутки українського духа. Їх національна гордість тепер незвичайно зросла: адже мають переважний вплив на керму державної політики всієї федерації. Їх газети пишуть виразно, „що Жиди самий умний, самий гарний народ". Імпонує їм, що засідання Комітету ведуться російською мовою, бо члени його переважно російські Жиди. Інтернаціонал немов для них придуманий. Адже Жиди це одинока нація без територій, що живе розкинена поміж усіми народами, а не мішається з ними, що балакає ріжними мовами, а в дійсности ніде до споду не асимілюється.

Як добре бути інтернаціоналістами, кричати про єдність пролетаріяту, а на його спині вести свою політику, під покришкою всесвітньої революції підготовляти свою гегемонію. В цій справі нам з Жидами не по дорозі. Але мимо всього повторюю ще раз: коли не притягнемо Жидів, наша справа не піде скоро вперед. Українізація повинна стати обопільним інтересом. Росія без України і без Жидів стане всеондо й без сумніву в короткім часі тереном українського впливу і знов буде так люба Москалям „єдність". Але перед тим Україна мусить нажитися самостійним державним життєм, мусить дати світови культурні вартости.

Коли настане час, що на Україні русифікація буде неможливою, зайвою українізація, тоді може бути мова і про федерацію. Але перед тим російський елемент мусить бути обмежений до своїх етнографічних границь, мусить припинитися експльоатація чужих територій з боку Москви. Це вийде лише на добро московського народу. Переставши бути галапасом „інородців", покине він своє безмежне лінивство, просвітиться й піднесе національну культуру. Suum cuique! Кождий народ, український теж, має не тільки права, але й обовязок усіми засобами обороняти свою національну окремішність! І має обовязок нищити кождого, хто стає йому поперек цього шляху. Історія знає багато назв народів, що знайшли на Україні гріб, або розплилися в українському морі.

Цікаву думку вислови Ленін про відносини України до Москви. В однім місці своєї книжочки „Вибори в учредительное собраніе і диктатура пролетаріята" пише він виразно, що „Москалі не повинні дивуватися ні обурюватися, коли Україна перепробує всякі форми федерації з Москвою від найтіснійших до найсвобіднійших і вкінці зовсім відокремиться в найблищих роках". (Мені довелося звести завзяту боротьбу, поки я помістив цей цитат у Відривнім календарі на 1921 р. проти спору головного редактора). Не треба забувати, що Ленін у Росії є все ще найбільшим авторітетом і його пророцтва на диво точно здійснюються, хоч сама наука комуністичного марксізму збудована часто-густо на хибних підвалинах і явно однобічна. — Поживем — побачим.

Тарас Франко.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Мир, від. 324 У. Н. Союза повідомляє, що мітинг відбудеться о 3. годині попол. в неділю, 15. жовтня в гали Укр. Громади під ч. 2309 Ферммант Евеню. На порядку нарад голосоване над календарем. — Н. Самбір, предс.; І. Слободян, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. „Єдність", від. 163 У. Н. Союза повідомляє, що звичайний мітинг відбудеться о 2. год. пополудни в неділю, 15. жовтня в гали Ів. Боднара під ч. 501 Норт Трета ул. На порядку нарад є дуже важні справи. — С. Гвіздь, предс.; М. Паранич, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Сошествія св. Духа, від. 237 У. Н. Союза повідомляє, що трикварталний мітинг відбудеться о 2. годині пополудни в неділю, дня 15. жовтня пополудни, в церковній гали під ч. 3010 Вест 3-та ул. На порядку нарад буде справоздання урядників і инші справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — Н. Броницький, предс.; І. Сальо, кас.; С—. Верешак, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АП. Уряд відділу 206 У. Н. Союза пригадує декотрим своїм членам, щоби ті члени, котрі ніяко приносять свої вкладки, старалися принести на назначений час, найдальше до 15. кождого місяця, бо впротивнім разі будуть суспендовані, щоби потім це жалували, бо з каси за нікого неплатиться і уряд своїх гроший за нікого не закладає, бо уряд вже приноминав був пару разів. — М. Й. Бардачевський, предс.; М. Чагарин, кас.; Я. Шаравара, секр.

ЩАДИ ЧАС І ГРОШІ!
Винахідники Вартість патенту лежить в **фахови** перепровадженої справи. Длятого ми не лише **фахово** перепроваджуємо навіть найтруднійші справи патентові як **найскорше**, але помагаємо **шукати купців** за що **гарантуємо.** Жадайте наш бонд на винаходи, котрі хочете вислати до зобдання, ніж віддасте свій винахід незнаним Вам людям. Пишіть по книжку: **„Що винахідник знати повинен"**, котру висилає безплатно стара, знана, відвічальна фірма.
Dept. 10
AMERICAN EUROPEAN PATENT COMPANY
1400 Broadway, New York

ЧИ ВАШІ ДІТИ ВИРОСТУТЬ СИЛЬНІ І ЗДОРОВІ?

Не тільки справа зросту, але і справа повного фізичного та умового розвою дітий є поважною проблємою кождого батька і матери. Певна річ, що вони бажають, аби їх діти були жваві, здорові, сильні і повного зросту.

Пожива, яку ви даєте дітям, має рішаючий вплив на їх зріст. Наука виказала, що молоко причиняється у великій мірі до зросту і довгого життя. В розвою підростаючих дітий на сильних і здорових мущин та женщин давайте їм доволі молока Eagle, бо се молоко є чистим кормом, що достарчає їм тих поживних складників, які їх тіло мусить мати, щоби могло рости.

Через шістьдесять пять літ матери кормлять свої немовлята Borden's Eagle Молоком. Трактика виказала, що се молоко є знаменитою будуючою тіло поживою для дітий, котрі не мають нормального здоровля. Лікарі поручають його для таких дітий, котрі є недокормлювані або не мають відповідної ваги.

Діти по всім краю, тисячі й тисячі їх, завдячують своє жваве й бадьоре здоровле молоці Eagle. Нема сумнівів щодо чистоти Eagle Молоко або щодо вислідів, одержаних з нього тисячами европейських материй. Молоко Eagle уживається до кормлення немовлят більше ніж усі инші діточі страви разом узяті. Бо воно є лише чистим поцукрованим молоком у вигідній формі, яке кожда дитина дуже легко травить.

Витніть купон у сім оголошенню і зашліть почтою до Компанії Бордена, а звідтам пришлють вам безплатно те, чого ви бажаєте: чи то інструкції у вашій власній, мові, як кормити дитину, чи діточу книжку, чи книжку з приписами, у якій говориться, як зладити смачні страви з молока Eagle. Назвіть по імени ту річ, яка вам потрібна. Ви лише зажадайте, а вам радо услужать.

THE BORDEN COMPANY
Borden Building, New York

КУПОН
ЗАЗНАЧТЬ КОТРУ З КНИЖОК ХОЧЕТЕ.
КНИЖКА ДЛЯ НЕМОВЛЯТ — КНИЖКА ПРИПИСІВ
ІМЯ .....
АДРЕСА .....
Ukrainian

НЕВДЯЧНИЙ КІНЬ.

Хто в воза коней запряга,
Та гречно їх не просить,
Та добрий пан сказав, що вже
Того порядку досить.

І загнуздавши раз коня,
Він став питати в його:
„Чи вас у корінь запрягти,
Чи з боку — і з якого?

„Коштовні віжки почепить,
Чи з простої сирниці?
У голу руку взять батіг,
Чи брати й рукавиці?"

Та мабуть кінь невдячний був,
А то й дурненький може,
Бо на ласкаві ці слова
Він відповів негоже:

„Язик ваш любо так бренить,
Як добрії цимбали,
Але булоб мене спитать,
Як ще не загнуздали.

„Я знаю — вжки всі цупкі
Чи з шовку чи з ременю;
Батіг уський дошкуля,
Як вам попався в жменю.

„Тай ще скажу: Як чорт-вість-що
У тут возити маю,
То крашеб я не запрягався
Ні в корінь ані з краю.

Володимир Самійленко.

ДОПИСІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Дальша робота Комітету Рідної Школи Золочівщини.

Отсим подаємо звіт дальшої роботи нашого Комітету в справі несення помочі Рідній Школі в Золочівщині. Рівночасно подаємо до загального відома спис Українців і Українок, котрі своїми жертвами показали свою любов для Рідної Школи.

В часі до 30. марта 1922, Комітет зібрав був $418.85. З того вислав до Золочева $387.85, а в касі осталось $31.50. Виказ жертводавців був оголошений в „Свободі" ч. 90. Комітет Рідної Школи в Золочеві сі гроші отримав і повідомляє про се в окремій відозві.

Дальше зібрано на весілю у д. П. Барили 7-го мая с. р. $16.60 Імен жертводавців не подаємо длятого, що предс. М. Ганьошин загубив спис.

В Пасейк, Н. Дж. зібрано $23.30. Жертвували слідуючі: А. Галатин $5; М. Кметь $2.06; Л. Ховзун $1.50; І. Цімко, І. Зубар, Я. Зубар, С. Гук, С. Любарскін, Т. Константинович, М. Лукан, П. Гук і І. Яцентий по $1.00; О. Костомаха, І. Биковський, В. Мельник, С. Гладкий, П. Борух, Л. Гайовий, Т. Тріщ, В. Негрич по 50 цнт.; А. Романків 30 цнт.; П. Головачук, В. Стефанюк, Е. Кметь, І. Жеранюк, Н. Данилець і Л. Силчак по 25 цнт.

З Лічбург, Па. прислав Вас. Пітик $27.50. Жертвували слідуючі: В. Пітик $5; І. Куровецький, А. Льоренс, С. Пітик, М. Сенів, О. Пітік, П. Паньків і С. Яйко по $2; Н. Павлишин, І. Яйко, Т. Бета, М. Яйко, С. Самборський, В. Білан і Д. Гриньків по $1; І. Хомяк, П. Кузь і І. Здини по 50 цнт.

Кромі того Комітет зібрав $16.75 в Ню Йорку і околиці. Жертвували слідуючі: А. Стасюк і П. Марухняк по $5; М. Паньків $2; О. Плескун, Л. Граничка, В. Домарецький і В. Чучман по $1; О. Гайдар 50 цнт. і П. Петрів 25 цнт.

Членська вкладка Комітету за місяць цвітень і май $18.

Дня 27. мая с. р. Комітет устроїв представленне „Сотник Тетеря". Чистого зиску було $88.00.

Комітет вислав дня 30. мая с. р. знова $200 через Амер. Експрес Ко. на руки Комітету Рідної Школи в Золочеві. В касі остає 38 центів до 30. мая 1922, по відтягненню розходів.

На конець ще мала пригадка до земляків Золочівщини, Збоpівщини, Камінниччини, Гнинянщини і околиці Поморян! На Вас, земляки, дивиться ціла Східна Галичина за схід від Красного. Там кождий гордий з того, що золочівська гімназія удержується складками братів, що виїхали до Америки, Памятайте отже і на дальше на свій почесний обовязок, щоби наші брати в Галичині і на дальше нами гордитися.

Жертви присилайте на руки касієрки: пані Юлії Шміт, 612 Іст 17. улиця, Ню Йорк, Н. Й.

Николай Сембай, секр.

ВИЙШЛА З ДРУКУ
„ВЕРХОВИНА"
сольова пісня з акомпаніяментом фортепяна.
Уложив і видав МИХ. ЗАЗУЛЯК.
ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.
Замовлення слати на адресу:
"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

25% ОПУСТУ!!!

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає.

Се вже неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на піддержанне своєї літератури, не жаліли часу на читання книжок, не дивились обоятно на просвітні потреби. Не диво отже, що й піднеслись висше від инших народів.

Нам треба памятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не запаво. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись. На сьгі красше стане, коли народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусіть другого рівно трактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Кампанія „Свободи" (Українського Народного Союза) зробила богато для просвіти українського народа, від часу свого основаня. Нехайже і на давальше Українці поширюють її і замовляють книжки від сего найбільшого видавництва української літератури в Америці і взагалі в Канаді.

НАЙНОВИШІ КНИЖКИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ:

Байки Івана А. Крилова в переспівах і наслідуваннях Богдана Лепкого, з портретом автора, передмовою Б. Л. Я ілюстраціями	20
Байки Леоніда Глібова, з портретом автора, передмовою Б. Л. Я ілюстраціями	20
Біблія, святе письмо старого і нового завіту мовою руско-українською, переклад П. О. Куліша, І. С. Левицького і д-ра І. Пулюя, в полот. оправі	3.00
Борці за правду, історичне оповідання А. Кащенка, видання 4-те	45
Відродженне, роман в 3-ох частях, гр. Льва Н. Толстоя (переклав В. Сімович)	2.25
Граматика української мови для самонавчання та в допомогу шкільній науці. Друге видання з одмінами й додатками. Написав др. Василь Сімович. Брош. 3.25, в полот. оправі	3.75
Голем, оповідане, Г. Майрінка (переклав В. Левицький). Брошур. 1.25, в оправі	150
Залісє, повість Осипа Маковея, друге справлене виданне, брош. 1.00, опр.	1.25
Захар Беркут, образ громадського життя Карпатської Руси в XIII. віці, повість Івана Франка, брош. 1.25, опр.	1.50
Земля, повість Ольги Кобилянської, брош. 1.75, опр.	2.00
З вершин і низин, збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листє" й „Великі роковини". У біографічнім нарисі Івана Франка (нап. Василь Верниволя) є 14 ілюстрацій. Брош. 2.75, в полот. оправі	3.40
З Дніпра на Дунай, оповідання для нацтвд з часів скасування Запорожської Січі, А. Кащенка, видання 3-те	40
З журбою радість обнялась, збірка віршів, О. Олеся	60
Історія боротьби віри з наукою Дж. Дрепера (переклав з анґлійського М. Павлик)	1.50

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ. — Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належність за книжки. Гроші належить посилати через почтовий або експресовий мон-ордер. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнійше. Мешканці по малих місцевостях повинні при замовлюванню книжок посилати 10 центів на реджістер. За недоручені книжки коли замовляючий не прислав на реджістер 10 центів, книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить посилати наперед.

Кождий, хто замовить найменше на 5 дол., дістане з поданих цін четвертину (25%) опусту.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖИЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНІШИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий мон-ордер на ім'я, яке подано у понизшій адресі:

„SVOBODA"
83 Grand Street Jersey City, N. J.

ДЕЩО ПРО ХЛІБ.

(З Уряду Публичного Здоровля)

Хліб, молоко і мясо єсть, як відомо, головні харчі, якими годується людина. Між ними молоко є безумовно найсноснійший і найздоровіший корм; вони містить в собі всі ті споживчі частини, які потрібні для правильного прокормлення людського організму, а саме білковину (азот), крохмаль і цукор (углеводи) та товщ (жир). В хлібі всіх тих кормових частин немає, з окрема нема товщу. За те єсть богато білковини, цукру і крохмалю. Тому й здавних давен хліб служив людям мало не у всіх країнах світу за найгодовніший корм. Як також відомо, хліб роблять з меленого зрена деякої пашні, в Америці передівсім з пшеничного зерна. Пшениця — хліб та всякі инші харчові продукти з пшеничної муки — становить цілу пяту частину всего, що їздають в Америці. На голову населення в Злучених Державах припадає пересічно одна барилка (105 кварт) щорічно споживої муки.

Хліб, який ми звичайно споживаємо, є здебільшого роблений на дріжджах. Дріжджі додають до тіста для того, аби воно виросло. Хліб „росте" через те, що малесенькі дріжджеві ростинки кормляться тим цукром, який є в теплім тісті, раптово розростається і множаться і через ферментацію видають з себе так званий вуглекислий газ. Той газ розходить по тісті, пробиває собі дорогу через його збиту і липку масу і таким способом підймає бохонець в гору. В деяких сторонах Европи розчиняють хліб ще стародавним способом, відомим ще старинним Египтянам звищ чотири тисячі літ тому, а саме з помічю „рощини", квасного тіста. Одначе в рощині є теж дріжджі, вони беруться з воздуху, який має в собі цілу масу дрібненьких дріжджевих ростинок. Останніми часами придумано ріжнородні порошки до печення, значить химічні препарати, якими можна замінити дріжджі. Мука, котра „сама росте" єсть власне мука змішана з такими порошками. Кожна господиня знає, що з самої вівсяної, житної, ячмінної або кукурузяної муки хліба спекти не можна. Хліб невиросте, так як в тій муці нема того липкого а елястичного клею, який є в пшеничнім зерні і який саме піддержує цілу дівлю бохонця хліба.

Не зовсім безпечної їсти свіжий, горячий хліб, просто з печі. Небезпека не в тім, що він теплий або сам собою не страшний. Навпаки, свіжий, теплий хліб легше стравити як черствий. Але небезпечно його їсти богато тому, що вні жаркий. Мягкий, свіжий хліб, як і всяку мягку та мокру їжу людина звичайно ковтає цілими кусками, не пережовуючи так як треба, а всяка не пережована і не перемішана з слиною їжа шкодить здоровлю. Мягку і мокру їжу тяще жувати, хочби й людина не була лінива або лакома. Діло в тім, що така їжа, з окрема свіжий вогкий хліб, не подразнює тих желез в роті, які продукують слину. Черствий хліб саме собою менше стравний, але він сухий, людина мусить його ліпше жувати і перемішувати з слиною і потім жолудок легко його стравить. З тої самої причини ще ще легче травить цвібак, сухарі і всякого рода перепечений хліб.

Так званий хліб Грагама названо так від імени відомого гигієніста Силвестра Грамама, котрий твердив, що питльована (надто дрібно мелена) мука єсть причиною богатьох випадків нестравности, кепського відживлення і жолудкових недомагань. В тім є богато правди і разова мука є на загал здоровища. Одначе купуючи її треба уважати, аби се була справді Грагама мука, а не просто гіршого сорта звичайна мука перемішана з висівками.

Дуже поживна є кукурузяна мука, яка містить в собі богато більше товщу як пшенична. З окрема порадно додавати її потрошки до всякої иншої муки. В Америці їдять богато так званих „крекерів", які містять в собі ще більше споживчих частин як звичайний хліб, одначе не можуть його замінити як правильний корм. Відомі є теж ріжні роди прісного (не заквашеного) хліба. „Маца", яку Жиди їдять на паску, є зроблена з такого не квашеного тіста і має ту добру прикмету, що єдобре виварена і випечена. Одначе часто додають до неї за богато жиру іс еилі' через те вона не все така стравна як повинна-би бути.

ЛЯЦЬКІ ЦЕНЗОРИ.

В останнім часі дуже розбрикались. Жертвою їх оліпця паде кожде число „Діла", кождий „Український Голос" в Перемишлі, словом — уся наша пресa. На днях львівська прокураторія сконфіскувала останнє число (17—18) „Світа Дитини" за вірш Романа Завадовича „Наш Шлях".

Подаємо нашим читачам сконфіскувану стрічку:

„Нас не злякають вороги, не спинять перешкоди! Ще хвиля злого борби — і понад стоптані горби зійде Зоря Свободи!" От що конфіскують божевільні лянькі цензори! Справді се є єдиний мабуть випадок такої конфіскати в історії цілого людства. Се вже вершина урядового лацького деспотизму й безправства, що накидатись на такі невинні стишки, призначені на лектуру для дітей! І такі собаки ходять вільно по українській землі!

ПОЗІР! УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО З БРУКЛИНА І ОКОЛИЦІ. ПОЗІР! ПОКЛИК!

Заходом Американських Горожан українського походження і укр. комітету несення помочи Рідному Краєви в Бруклині, Н. Й. відбудується

В НЕДІЛЮ, 15. ЖОВТНЯ

о годині 12. вполудне в гали церковній під ч. 162 Норт 5-та улиця

ЗАГАЛЬНИ ЗБОРИ

в справі негайної помочи Рідному Краєви.

На зборах тих буде реферувати представитель Зах.-Української (Галицької) Народної Республики, п. Др. Лука Мишуга. На збори ті запрошують всіх Українців, котрі закупили укр. боєзи Свободи, а також і тих Українців, котрі хотять причинитись до сего фонду. Бо ми знаємо з досвіду, що ті, котрі на народну ціль вже дали, еще дають, а врязі потреби еще дадуть, а котрі не дали, не дають, ті вже і не дадуть. Тяжко кричуть аби і другі не давали, для тих на збори вступ зборонений. Щирих Українців розуміючих сю справу, проситься о як найчисленнійшу участь в сих зборах.

За ЛИГУ АМЕРИКАНСЬКИХ ГОРОЖАН УКР. ПОХОДЖЕННЯ:
о. Володимир Лотович, предс.,
Іван Кравчук, секр.,
Михайло Заверуха, касс.

За КОМІТЕТ НЕСЕННЯ ПОМОЧИ РІДНОМУ КРАЄВІ:
Григорій Бардяк, предс.,
Володимир Яцьвенчь, секр.,
Семен Шиш, касієр.

35,38

МІД! МІД! МІД!

Гарантований чистий мід з моїх власних пасік. Висилаю почтою. Ціна 5 фунтів $1.30; 10 фунтів $2.50; 12 фунтів $3.00. Відбираючий оплачує почту. Адресувати: **M. Hrubka, R. 3, Ada, Mich.** 33-35

ФАРМИ!

ФАРМА 85 АКРІВ, грубий ліс і насовисько, рівна земля у добрім положенню, дім з 7 кімнат, великі бані. Ціна $1.800, готівкою $1000 а решта на легкі сплати. Голоситися до: **Nick Dzaopuk, Galway, N. Y.** 33-35

ФАРМА 98 акрів з яком, земля чорна, рівна і без каміння, великий сад, будинки нові і великі, дім на 9 помешкань, 12 коров, 1 бугай, 3 молоді коні, безрога, 150 курий, приїзд за молоко $1000 річно, 180 бушлів картофлів, 150 бушлів вівса, 45 тони сіна, корми і город, подвійна нова машинерія до фарми, 1½ милі від міста і колеї, добре стейтові дороги, разом за $6.500, згори $2.500. Голоситись до. **Павло Кутинський, 263 Avenue B, bet. 15 & 16 St., 3rd floor front, New York, N. Y.** 32-36

ДОМИ ДО ПРОДАННЯ

з 3, 4 і 5 кімнат з домами, $850, готівкою $200 і $15 місячно. Електрика, вода і газ. Нема податку, коло Ню Йорку. Голосити листовно до: **HOGANS, 1877—3rd Ave., New York City.** 35-37

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

Фарма в Ню Джерзи, 93 акрів, дім з 7 кімнат, велика нова стодола і другі забудовання, 8 коров, 3 коні, 200 курий, великий сад з 500 овочевих дерев, річка, будівничий ліс, 1 миля до міста. Ціна $6.000, готівкою $2.000.

Фарма 180 акрів, дім з 10 кімнат, сад, будівничий ліс, ріка, озеро, 10 коров, 3 яліви, 2 коні, 300 курий, гуси, качки, машинерії, 2 милі до міста. Ціна $4500, готівкою $1700. 35-40

PISARIO & POKUTNY,
429 E. 5th Street, New York City

МУФХАТЕ ДО ВЛАСНОГО ДОМУ!

Будуємо українську кольонію в гарній, здоровій околиці; два бльоки від кольонії стоїть і школа; 45 міль їзди з Ню Йорку.

Домові домиз 3 двома льотами, ціна $1150, $200 вплати і 15 долярів місячно як рент.

4 домові доми з двома льотами, ціна $1425, 300 долярів вплати і 20 долярів місячно.

5 домові доми з двома льотами, ціна $1550, 400 долярів вплати і 25 місячно. В кождім домі є газ, електрика, вода, сник, виходок і ванна.

20 фаброй українських уже купило там доми, мешкають там і є дуже задоволені. Прийдіть, оглядьте, а певно Вам сподобаєся. Пишіть або прийдіть. Питайте за:

P. HRYHORAK,
180 Broadway, Room 74,
New York City.

CUNARD

НА УКРАЇНУ ЗА 12 ДНІВ.
Найшвидша водна дорога.

Виїзд під особистою орудою з безпосередними пересідками в Саутгемптоні, Данциґу, Ґдині, Мемелю і Лібаві на одним з найбільших і найшвидших пароходів, які відходять з Ню Йорку кождого вівторка.

Квоти для всіх третьокласних пасажирів.

МАВРИТАНІЯ, АКВІТАНІЯ, БЕРЕНГАРІЯ

Пересилка гроший до Совітської Росії і на Україну під повною гарантією.

Також платні наперед тікети в Совітської Росії.

Жадайте книжочки.

За шифкартами й інформаціями звертайтеся до наших аґентів.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОТРІБНО першої класи ремісників до гітрових робіт, заразом добрих кольків. Добра платня. Голоситися до: **Fancher MacMurray Inc., 310 Franklin St., Rochester, N. Y.** 29-39

СЕЛЛСМЕНИ

Сталий, занимаючийся продажею цінних паперів дім шукає доброго вишколоного селлсмена який занявся продажею уділів в три мілїоновій корпорації. Лишень на комісове. Мусить говорити по анґлійськи. 34-39

Room 601, 71 Broadway, N. Y.

НА ПРОДАЖ ґросерия і делікатесен стор. „Лік" на 5 літ. Стор Ґроссерий. Спродам дешево тому, що я єсьм в другім бізнесі. Голоситись до: (G), **„Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J.** 33-35

Пошукую своїх кранїв з повіту Заліщики, села Головинець або міста Тлустого, я приїхав з Канади і не можу здибатися з своїми людьми. Прошу зголоситись **Wasyl Kramar, 745 May St., N. Chicago, Ill.** 35-36

ПОШУКУЮ СПІЛЬНИКА, женщини, доброї Українки від 25 до 35 лїт, маючої кілька сот готівки. Інтересовні зволять голоситися власноручно до. **D. Puchalski, 1003 H Street, Marysville, Cal.** 35-37

СТАРШИЙ ЧОЛОВІК, Українець з Галичини, рільник, тесля і бодмар, пошукує занятя при лекшій роботі на фарми або в приватній фамілії. Родичі, котрі мають дітий з хотілиб учити їх в означених годинах, можу учити дітий читати і писати по українськи, також і по польськи, хтоби желав собі сего, дуже легким способом. Прошу зголоситись на адресу: **Constantine Hawreleszyn, 126 West 25th Street, 1st floor, New York City.** 35-36

НАЙЛІПШИЙ СЕРЕДНИК

проти затвердження, нестравности, болю голови, жовтіняк, слабого апетиту, рвайних жолудкових і внутрішних слабостий є безперечно.

КАРПАТСЬКИЙ КРОВНИЙ ЧАЙ

який виробляється з самих лічничих зіль, квіта і насіння після знучного способу. Пачка коштує одного долара. Продаємо також КАРПАТСЬКІ ПІГУЛКИ на жолудок, нирки і кишки. Ціна за пачку $1.00.

Присилайте замовлення до:
CENTRAL DRUG CO.,
Dept. 5, Binghamton, N. Y.

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛАД ПІРЯ

в Північній Америці. Маємо в нашім складі піря власного виробу, а не залежане зі складів. Піря скубане ціле і мох; на жадане вишлемо приспіх. Товар вислаємо до всіх стейтів в Америці експресом. Пишіть по українськи до фірми на адрес: **ALBERT STETZ, 138 Passaic Street, Passaic, N. J.**

ЗНАНИЙ УКР. ХИРОПРАКТОР

ДР. АНДРЕЙ БОРАК

лічить рішні задавнені недуги так МУЩИН ЯК ЖЕНЩИН не уживаючи медицини.

Переконайтеся, увірите.

Ню Йорк офіс: 335 E. 18th St.

Понеділок, середа, пятниця від 10. рано до 7. вечер.

В неділі від 10. до 1.

Passaic, N. J. офіс: 52—2nd St.

Вівторок, четвер, субота, від 12. до 8. вечер.

ЗНАНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХИРОПРАКТОР

ДР. ГРИГОРІЙ СОЛТИС

Слабі люди, не терпіть на свою недугу. Хиропрактика єсть натуральне метода, без ножа і медицини Вас вилічить

Години 10—12, 2—6, в понед., середи і суботи до 8. веч. Неділі 10—12 рано.

207—2nd Avenue, corner 13th Street, New York City. Tel. Stuyvesant 7048.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

С. М. КАУФМАН, М. Д.

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.

Години приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділі до 4. пополудни.

111 E. 7th St., NEW YORK, N. Y.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операциї. Дає недужим безплатну поораду.

DR. B. HOHENBERG

304—2nd AVENUE,

между 17-ою и 18-ою улицею

NEW YORK, N. Y.

Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

Телефон 1882 Stuyvesant

СПЕЦІЯЛІСТ

НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

СПЕЦІЯЛІСТА ХРОНІЧНИХ НЕДУГ, КРОВИ, ПІКРИ, НЕРВІВ, ЖОЛУДКА І НИРОК.

Порада даром.

DR. ZINS

110 E. 16 ST., NEW YORK

Между 4th Ave. и Irving Place.

Години від 9. рано до 8. вечер.

В неділі від 9. рано до 4. попол.

НА СОКІЛЬСЬКІМ.

О семій годині рано їхали ми жидівською бричкою найпоганішими вулицями Кут.

Коні скрутили в бік, віз скотився в долину і нараз перед нашими очима розкрився зовсім инший світ.

Гори!

Синьо зелені стіжки, вкриті серпанками прозорої мряки, обсипані жемчугами роси, обкалжені калилом живиці і запахом цвітів — це передова сторожа Зелененя, Шпиць і Говірлі.

А долом Черемош! Невеликий, а який жвавий, який дужий! Скільки у ньому життя, нічим не приборкнаного, якогось первісного життя, як свобідно переливаються його хвилі долиною поміж горами, як шумно і гучно ревуть по камінях, що прийшли з гір і лягли їм посеред дороги...

Віз котився понад сам берег і здавалося, що могуча сила води тягне його до себе і пустіти не хоче. То так здавалось, а в дійсности туди вела дорога, коли дорогою може звати збір всякого каміння, почиваючи дрібним, гладко витовченим як заячий шріт, а кінчаючи таким як бохонець хліба, голова або гарбуз. Та ще як би воно було рівно розміщене, то най там, а то лежить собі лавами, скиртами, порогами, як оборонні вали на границі гірського царства.

Тою дорогою йшли або їхали напроти нас менші і більші ватаги жінок та чоловіків з бесагами на торг.

Чоловіки росді і стрункі як ялиці, жінки звичайно богато нижчі, понад вік старі, з лицями, що нагадують жінок Сходу. Та зате, як лучилася гарна, то хоч пиши! Струнка, гнучка, з палкими очима, певна своєї принади. Ідуть на коніках-гуцулах, курять люльки і в своїх одягах живописних на тлі прекрасного краєвиду виглядають як живі образи, як малюнки до оповідань Федьковича.

І можна би забутися, задивитися, заслухатись у ту безконечну симфонію красок і звуків, що розливаються по землі і по небі, над тобою і довкола тебе, якби — якби віз не гудяв разом з тобою по камінню конвульсійного танця св. Віта.

— Що то нині! — потіщає візник, — то давно сюди їхати була чиста кара. Тепер тут гостинець. Його вибудував небіщик пан староста. За то йому фігуру на Сокільськім поставили.

— Мали за що! — гадаю собі в дусі.

— Будемо їхати попри Сокільське, то пани побачать. Вже недалеко,... Вйо-о!

І бричка скрипить, скиглить і стогне, перевертається з боку на бік і перевалюється крізь той гостинець Цикльопів.

Ось і Сокільське!

Я нераз чув про нього, читав, а навіть бачив на нашій цеглянусь Сокільську дебру, але щоби вона в дійсности так сильно мене вразила, того я ніяк не сподівався.

Стіна, висока стіна, якої людським рукам не здвигнути, відбила світ. Луком нагнутим стоїть похилена над Черемошем і дивиться у воду. Дивиться вікнами віків і немов щось читає.

А той Черемош припав до неї, обіймає її і цілує. Нараз відобється, кине собою і заре-ве як ранений медвідь. Грізно і завзято валить на тую гать мурованну, що нею люде скували його і відділили від Сокільської, його, свобідного, сильного, безсмертного сина гір!

Зажіть! Він має час. У нього хвилина, у вас віки! Побачимо, хто кого переможе!

І потішений і втихомирений вертає в русло і переливається усіми фарбами розтопленого олова, срібла і опалів, усіми заломами ліній, усіми відтінками тонів. Грається з камінями, що мов діти вскочили до нього, щоб скупатись, обливає їх, оббризкує піною, сипле росою дрібесеньких капель, дихає парою синявої імли. Любить ті бідні, безсильні крушини великих гір. Як дідусь грається з дітьми. Инша річ — люде! Лише перед їхрозумом уступає, лиш їх відвагою любується. Вважай, кермничу! Веди дарбу впрямою рукою, бистрим зором сліди кождий камінь, помічай кожду струю, хитро та вміло та складно та в час відбивай на право та на ліво, бо як ні, то він тобою як діточки мішцем закрутить і фурне мов мізерною іграшкою! І не почислиш своїх ялиць, не позбираєш костий, не побачиш тої Сокільської, що стоїть дужа і висока, як княгиня в кирей шовкової імли, в короні золотого сонця...

А до Сокільської на право приставлено як сходи до престола, велике камінюче, по складане одно на друге заобійцки скринь, скриньок і будинків. Віки помалювали їх на сіро і до сонця блищать як із криці. А зпоміж тих незграбних, рукою природи тесаних брил біліє одна висока і тонка як стовп. То фігура пана старости.

І дивне диво! На найширшій границі, на білому камені кольоми я прочитав великими буквами витесані незабутні слова:

„Схаменіться! Будьте люди,
Бо лихо вам буде!
Розкуюсь незабаром
Заковані люде,
Настане суд!"

Не знаю, чи можна було вибрати краще місце для оцих слів. Той вічний Черемоша рев, та Сокільська скеля і зміст цих слів — то щось одно. Здається, що Черемош не шумить і не гуде, лиш грізно лякає світ судом, здається, що зверху Сокільського якийсь могутний голос кличе: „Схаменіться!" — здається, що ціла розгукана природа зміщає хвилю, коли розкуються заковані люде — настане суд!...

І на хвилю чоловік забуває себе, тратить свідомість часу і місця і всіх дрібниць, що путають його вільне „я", та цілим своїм єством вслухається в той шум, в той рев, в ту невідому розмову природи, щоб дізнатись, щоб дослухатись, чи хвиля суду не надходить.

Заслуханий не бачить хмари, що зпоза Сокільської скали як сукно висувається і, вітром та стужею лише. Перша блискавиця будить нас із задуми.

Робиться темно і студено. Вода чорніє і рудіє, на скали лягають тіни, а ціле небо як залізний панцир. Тремтять квіти, тремтять листки, хиляються дерева до долу. Їх прошибає трівогою якась передсмертна дрож.

Чим скорше добігли ми воза і пустилися в дальшу дорогу—коні розуміючи небезпеку, дерли зо шкіри. За нами гонила буря. На щастя ми скрились перед нею до Розтік.

Подали снідання. Бриндза, масло і гірська вуджена шинка. За сніданням ішла весела розмова, як звичайно по перебутій біді.

Нашу розмову перервав град, що товк до вікон немов кулаками. Здавалося, що всі вітри з цілого світа збіглися в гори та взялися за чуби. А громи били так гучно, якби на кождім верху стояла осібна батерія гармат. От-от, і цілу кітловину, у якій лежить село, затопить вода, занесе каміння, закине град і спалять блискавиці...

Забрало овес на покосах, понесло дараби світами, поторощило ялиці, а що найкращі квіти в гордці змішало з болотом.

А на Сокільськім на скелі стояла старостинська фігура і якась незрима рука писала на ній:

„Схаменіться, будьте люде,
Бо лихо вам буде!

Богдан Лепкий.

ПОЗІР! ПОЗІР! ПОЗІР!

Вже маємо на складі

РАХУНКОВІ КНИЖОЧКИ

до скорого множення, очислювання платні, міри, ваги, площі, поємности і других бизнесових обчислень.

Пишіть на адресу:

Ціна примірника, опрадленого в тверду полотняну оправу 50 ЦЕНТІВ.

"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ШИФКАРТИ

до краю на поспішні кораблі на всі лінії Пашпорта виробляємо дистово в кількох днях.

СПРОВАДЖУЄМО РОДИНИ ДО АМЕРИКИ і ґарантуємо що гроші за шифкарту ніколи не пропадуть коли вища родина до нас не приїхала з якоїсь причини.

ДОЛЯРИ ДО ГАЛИЧИНИ

вишлемо вашій родині якубудь суму і вашу родину отримає ДОЛЯРАМИ або вартами, як ви собі бажаєте. За ваші гроші ми вам ґарантуємо. Також сконвертуємо ваш гроші з крию долярами. Пишіть по інформації. ВИРОБЛЯЄМО старокраєві контракти, повновласти, записи, довіні сиротти і всі инші справи. Пишіть або приходіть по інформації до:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, Inc.
520 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.
(Philadelphia Office: 322 N. 8th Street)
З УПРАВУ БЮРА: — АНТІН ПАШУК, пред.